

ביאור הטעם ששרה בכתה על עקידת יצחק

"ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה", (כ"ג א). אמרו חז"ל (ב"ר נ"ח ה' והביאו רש"י) "למה נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנודמן בנה לשחיטה, וכמעט שלא נשחט, פרח נשמתה ממנה ומתה", ע"כ. והדברים צריכים ביאור מדוע נצטערה שרה כל כך על עקידת יצחק עד שפרחה נשמתה ומתה, והרי לכאורה במקום להצטער על איבוד חיי העולם הזה, היה לה לשמוח על שזכו בנה ובעלה לקדש את ה', וכמו שמצאנו במדרש (פסיקתא רבתי פסקא מ') על אברהם ויצחק שהלכו יחדיו שווים בשמחתם.

[ועל דרך הפשט יש לפרש, ששרה מתה מיד - עוד קודם ששמעה את הפרטים שהכל היה בציווי ה' שאברהם יעקוד את יצחק, והיא חשבה שהוא כמעט מת מחמת טעם אחר ולא מחמת העקידה, ועוד טרם הספיקו לומר לה את מעשה העקידה בציווי ה' היא כבר מתה]. ונראה לפרש ששרה אמנו ידעה שהאבות הקדושים הם המעמידים של כלל ישראל לעתיד, ומעשי אבות סימן לבנים - והם קובעים בהנהגתם את טבע עם ישראל לדורות, שאברהם אבינו הטביע בנו את מידת החסד לדורות, ויצחק אבינו הטביע בנו מידת מסירות נפש לדורות, ויעקב אבינו הטביע בנו את מידת האמת - תורה לדורות. ומעתה, כאשר שמעה שרה שהקב"ה ביקש לעקוד את יצחק, היא הבינה שעקידת יצחק אי"ז עקידה פרטית של אברהם ויצחק, אלא כמו שאברהם צריך לעקוד את בנו יחידו ואהובו למען כבוד ה', כמו כן לדורות עולם יצטרכו בניה לעבור עינויים ורדיפות עד שיצטרכו למסור נפשם למען כבוד ה', וראתה ברוח הקודש את כל רבבות הקדושים המושלכים באש בכל דור ודור עם תינוקים ותינוקות, ולכן בכתה בלא שיעור על הצער הגדול הזה שעתידים בניה להתענות בהרבה עינויים.

כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד

"שני חיי שרה", (כ"ג א). פירש"י "כולם שווים לטובה". ראוי להבין היאך יתכן שהיו כל ימיה ושנותיה שווים לטובה, והרי במשך תשעים שנה לא היה לה בן, וגם נלקחה בעל כרחיה לבית אבימלך ובית פרעה וגם סבלה בשנות רעב, וכהנה רבות, והיאך שייך לומר שכל ימיה היו שווים לטובה. [הן אמת שיש לפרש הכוונה כלפי עבודת ה', שתמיד עבדה את הקב"ה במלא כוחותיה, וזהו "כולם שווים לטובה" - בעבודת ה', אבל בפשוטו משמעות הדברים הוא גם כלפי גשמיות]. ונראה ששרה אמינו קיבלה על עצמה את כל גזירות שמים באמונה ובשמחה וכמו שאמרו חז"ל (ברכות ל"ג ע"ב) "חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה", ולכן באמת לא היה אצלה כל חילוק בין זמן לזמן, **כי בכל קושי שעבר עליה היא הרגישה שמחה כאילו היא קיבלה טובה**, ולכן באמת היו כל חייה שווים לטובה. **ומזה יש להתבונן כמה מאושרים חיי של האדם שחי באמונה**, שהלא מתוך כך ששרה חיה באמונה והודתה לקב"ה מטוב ועד רע, עי"ז היה לה חיים טובים ומאושרים שאין כדוגמתם עד שהתורה מעידה עליה שכל חייה שווים לטובה בלא שום צער! ועד"ז פירש הקדוש ה"חפץ חיים" הפסוק (אפיתג' ל"ח) "מפי עליון לא תצא הרעות והטוב", שהקב"ה אינו עושה רעות וטובות, אלא הקב"ה עושה אך ורק טוב לאדם, ומה שנדמה לאדם כרע אינו באמת רע אלא הכל לטובת האדם. ומסופר על הגה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג ואחיו הגה"ק רבי פנחס בעל ההפלאה זי"ע ששאלו את המגיד ממעזריטש זצ"ל כיצד ניתן לקיים דברי חז"ל שאמרו (ברכות ט"ה) "חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה", והשיב להם שילכו לבקר את הרה"ק רבי זושא מאניפולי זצ"ל שהיה חי בעוני ובדחוקות, ושאלו אותו שאלה זאת. הם הלכו ושאלו אותו, והשיב להם רבי זושא שתמוה הדבר בעיניו מדוע הרבי שלח אותם אליו, שהרי מעולם לא היה לו שום רעה, כי כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד, וכל דבר הוא בגדר "טוב" אצלו...

השיבות הזמן

"ואברהם זקן בא בימים", (כ"ד א). נוראים הם דברי הזוהר הקדוש (ח"א רכ"ד) שפירשו הפסוק, שנשמת האדם יש בה הרבה חלקים, וכל חלק הוא כנגד יום אחד, וביום שהאדם ממלא את תפקידו, הוא מתקן ומאיר את אותו החלק שנשמתו ונעשה מזה לבוש כבוד לנשמתו (הנקרא "לבושין דיקר"), ומאריך ביום שאינו מקיים בו מצוות, החלק הזה בנשמה נשאר פגום, ואם זכה האדם ועבד את הקב"ה כראוי בכל ימיו, הרי הוא זוכה שלאחר פטירתו, נשמתו מתלבשת בכל מלבושי הכבוד שנעשו מכל הימים הללו, אבל אם לא זכה ופגם את חלק נשמתו שכנגד אותו היום, אוי לו שהוא חסר מהבגד

שמלבישים אותו, וכ"ש שאם רבים הם הימים שפגם בהם שיהיה חסר לו מאוד במלבושו בעולם העליון, ואוי לאותה בושה כשבעולם הנצח יהיה ניכר מעשה האדם לפי בגדיו אם הם שלמים או לא. (ועי' באוה"ח הק' בראשית מ"ז כ"ט שהרחיב בזה בשם האריז"ל).

ובזה ביארו בזוה"ק כוונת הפסוק ואברהם זקן "בא בימים", שכל ימיו של אברהם אבינו היו שלמים, ולא נחסר לו מימיו כלום, כי הוא מילא את תפקידו בשלמות בכל יום, ולכן כל חלקי נשמתו היו שלמים, וזכה להתלבש בכל מלבושי הכבוד שכנגד כל יום מימי חייו.

בענייני רוחניות אין לאדם לסמוך על אחרים

"אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו", (כ"ד ב). דקדק מרן הגרי"ז זצ"ל, שאע"פ שבגשמיות מסר אברהם אבינו את כל ענייניו לאליעזר וכמו שהעידה תורה על אליעזר "עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו", מ"מ בענייני רוחניות הנוגע לשידוך של יצחק בנו, לא סמך עליו אלא דרש ממנו שבועה, ולא לחינם כתבה תורה דווקא כאן שאליעזר היה "מושל בכל אשר לו" - אלא להורות על מעלתו של אברהם אבינו שאע"פ שהפקיד ביד אליעזר את כל ענייניו הגשמיים מ"מ לא סמך עליו בענייני רוחניות.

ובפרט בענייני זיווגים חובת האדם לברר היטב מי האשה הראויה לו באמת שתוכל לסייעו לעבודת ה', כי בזה קובע האדם את עתידו בזה ובעולם הנצח, ובעוה"ר לפעמים האשה מחפשת להינשא דווקא לבן תורה כשאר חברותיה, אבל למעשה דורשת היא מבעלה לאחר הנישואין לבזבז זמנו לבילויי הבל, ועי"ז הוא מתבטל ממלאכת שמים עד שלאט לאט מפסיד את מעלתו כבן תורה או תלמיד חכם, רח"ל, ועל כן בעניינים אלו אין לסמוך על שמועות, אלא צריך לבדוק הדבר היטב בבירור אחר בירור - אם אכן דעתה למסור נפש לתורה כפשוטו.

ובעוה"ר אצלינו מהפכים הסדר לפעמים, שבענייני רוחניות סומכים על אחרים, [ויש שבעוה"ר אינם מחפשים דווקא הכשר מהודר ביותר, וסומכים על כל ההכשרים שמסתמא אין בהם מכשול, ויש שמפקידים את חינוך בניהם ובנותיהם לאחריות המוסדות שבהם הם לומדים, ואינם לוקחים בעצמם אחריות לעקוב מקרוב אחר מצב בניהם ובנותיהם ברוחניות], אבל מאידך בענייני גשמיות אינם סומכים על אחרים, וכשצריך להפקיד ממונם אצל אחרים יבדקו הדבר בשבעה בדיקות וחקירות. ואם היינו שומרים על התורה והמצוות כפי ששומרים בני אדם על כספם וזהבם, אז בוודאי היינו נזהרים ביותר בהרבה דקדוקים והידורים וחומרות בכדי שלא להיכשל בדבר איסור.

וזכורני שאחרי המלחמה כשנכנסתי לפאריז לבקר את הגה"צ רבי מרדכי פגראנסקי זצ"ל, הוצרכתי להישאר שם בשבת, ובערב שבת הלכתי לבעל הבית חסידי שהיה נראה ערלאכע ייד - וידעתי שתושבי המקום סומכים עליו וקונים אצלו מאכלים, והזמנתי אצלו דג וחלות ומיץ ענבים לשבת, (ורק בשר לא לקחתי בהיות שלא הכרתיו), והנה ביום שישי הלכתי לרבי מרדכי זצ"ל, והוא שאלני היכן אני בשבת, והשבתי לו 'אצל יהודי חסידי כאן בפלעצל' - [האיזור היהודי של פריז], ותמה רבי מרדכי והעיר לי, "היהודי הזה שנראה לך ערלכע ייד, האם היית מלווה לו אלף דולר?" מי שלא תלווה לו אלף דולר, גם לא תסמוך עליו בענייני כשרות!

[וסיים רבי מרדכי זצ"ל את דבריו בהוראה שלא אלך לאכול שם, והזמין אותי להיות אורח שלו בשבת, וזכיתי לראות את הצדיק בעבודתו במשך כל ימי השבת איך היה חושש על כל דבר מאכל ומשקה שנכנס לפיו ובירר היטב היטב את כשרותו, לחם לא היה אוכל לחם רגיל כי היה חושש שמא נגעו בו בלא נטילת ידיים, דגים לא היה אוכל דגים רגילים מחשש תולעים, ופירות לא אכל אלא אותם שבוודאי אינם מארץ ישראל - שאין בהם חשש תרו"מ וערלה, מיץ ענבים היה חושש שמא נגע בו אדם הנגוע בדעות כוזבות וביקש ממני בערב שבת לסייע לו לסחוט ענבים בערב שבת בכדי להוציא מהם מיץ ענבים לקידוש, ובמשך השבת הבחנתי כמה הקפיד על מלאכת בורר בכל דבר - לא רק במאכלים אלא גם בכלים ובספרים, וזכיתי לראות את הגאון וצדיק בעבודתו - איך פחד מחטא כמו ממלאך המוות!].

הדבר העיקרי שצריך לבדוק בשידוכים על האשה

"ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור", (כ"ד ב). יש לתמוה היאך סמך אליעזר על בת בתואל שתתאים להיות אשת יצחק, והרי היא בת עם הארץ, ולכאורה היה ראוי לו לחשוש שלא יתאימו.

נדבת ידידינו עוז הרב יוסף הלברשטט שליט"א ממקורבי מרן שליט"א

לעילוי נשמת אחותו, אשת החסד מרת יהודית בת ר' חיים לנגר ע"ה, נלב"ע י"ז חשוון תשפ"א, ת.נ.צ.ב.ה.

וביותר יש לתמוה, מדוע בדק אליעזר את רבקה רק בדבר אחד - אם היא בעלת חסד, [על ידי שאמר לה הטי נא כרך ואשתה וגו']. והרי לכאורה היה לו לבדוק אותה היטב מכל הצדדים, - וכמו בענייני אמונה ודעות ויראת שמים וכל שאר העניינים. **ונראה לבאר עפ"י ששמעתי מרבינו החזו"א בשעה ששאלו בחור אחד מה צריך לחקור ולבדוק על האשה בעסק השידוכים, והשיב לו רבינו החזו"א שהעיקר שהיא לא תהא עקשנית.** כי אם נכנעת אז אין מה לחשוש מכלום, כי היא תלך אחר בעלה ותעשה כדעתו ברוחניות ובגשמיות. ונראה שלכן בדק אליעזר את רבקה רק בעניין מידותיה הטובות, כי בזה היא הוכיחה על מידת הכנעתה לאחרים להיות כפופה להם, שהרי אפילו לאיש זר שהגיע לתוך מדינתה, התמסרה לו לגמרי מתוך הכנעה להשקות את כל גמליו [אף שזהו עבודה בזויה, ואע"פ שהיו לו עבדים שהיו יכולים לשאוב עבורו], ומזה ידע אליעזר שתהא בוודאי ראויה וטובה ליצחק אבינו, כי בוודאי תשמח לשמש את הצדיק ולעשות כל רצונו. [ובזה מתיישב גם התמיהה הראשונה היאך סמך אליעזר על בת עם הארץ שתתאים ליצחק, כי מאחר שהיא נכנעת, ממילא תתאים עצמה בדעותיה והשקפותיה לבעלה, ותרצה תמיד לעשות הכל כרצונו]. ועוד נראה שאליעזר היה יכול ללמוד על מידת יראתה גם מתוך התבוננות בצניעותה, כי בפעולותיה להשקותו ולהשקות את גמליו, היה ניכר מידת הצניעות שבה, [וכגון שירדה לתוך העין ולא שחה עצמה לשאוב מלמעלה כדי שלא תתגלה בשרה, ועוד עניינים כפי שפירשו המפרשים] ומזה ידע את מידת שלמותה וכמו ששמעתי מפי רבינו החזו"א איש זצ"ל שעיקר הקדושה של בת ישראל תלויה במידת צניעותה, וזהו התבלין הכי מועיל אצל בת ישראל לגרש את היצר הרע.

טעמו של אליעזר שסירב לאכול קודם דבריו

"לא אוכל עד אשר אם דיברתי דברי", (כ"ד, י"ג). צריך ביאור מדוע סירב אליעזר לאכול קודם דבריו, ומה נזק יכול לצאת מאכילתו. ובפשוטו נראה לפרש שאליעזר חשש שלאחר האוכל תתקרב דעתו אליהם ועי"ז יסתמא עיניו לחשוב שזהו שידוך טוב, ולכן ביקש קודם להתעסק בענייני השידוך ורק אח"כ לאכול. אמנם שמעתי עוד לפרש בזה, עפ"י מה שאמרו חז"ל (סנהדרין נ"ב ע"ב) "למה תלמיד חכם דומה לפני עם הארץ, (פי') כיצד נראה התלמיד חכם לעיני עם הארץ), בתחילה דומה לקיתון של זהב, (פירש"י בעוד התלמיד חכם אין צריך לעם הארץ, התלמיד חכם יקר בעיני הע"ה), סיפר הימנו (סוחחו יחד)

דומה לקיתון של כסף, נהנה ממנו (קבל התלמיד חכם הנאה מהע"ה) דומה בעיניו לקיתון של חרס", ע"כ, והרי מבואר שבשעה שהתלמיד חכם נהנה מעם הארץ, נאבד כל חן יקרותו וערכו של התלמיד חכם בעיני עם הארץ, והוא מתחיל לזלזל בו, ולפי"ז מתבאר היטב דמטעם זה סירב אליעזר ליהנות מבתואל ולכן קודם דבריו, כי חשש שעל ידי הנאתו הוא יאבד את כל ערכו בעיני עמי הארצות הללו, ולכן דיבר עמהם תחילה ורק אחר כך אכל.

גודל זכות השדכן וסגולת המצווה לשדך שידוכים בישראל

"ויצחק בא מבוא באר לחי רואי", (כ"ד, ס"ב). פירש"י, "שהלך להביא הגר לאברהם אביו שישאנה". נראה לבאר טעם הדבר שיצחק הלך דווקא בעת הזאת להביא את הגר לאביו, דהנה יצחק לא היה יכול בעצמו ללכת לנחור לחפש לעצמו שידוך, שהרי היה עולה תמימה והיה אסור לו לצאת מארץ ישראל לחו"ל, [וכדאיאת במדרש (ב"ר ס"ד ג') דהוא כעולה שנפסלת ביציאתה מחוץ לקלעים], אמנם במה שהיה יכול יצחק לפעול בעצמו, היה לו לפעול, ולכן הלך לחפש שידוך עבור אברהם אביו, כדי לעורר על עצמו זכות משמיא שיזכה לשידוך טוב עבור עצמו, כי כן היא הנהגת השי"ת במידה כנגד מידה, שהטורח להיטיב עם חבירו בעניין מסוים, מעורר על עצמו זכות משמיא לקבל הטבה זו מהקב"ה עבור עצמו. **וזהו סגולה נפלאה שלימד אותנו יצחק אבינו, שאם אינו מוצא לעצמו או לבניו זיווגים, ישתדל בפעולות עבור אחרים לסייע להם למצוא זיווג, ועי"ז יעורר על עצמו זכות משמים למצוא זיווג הגון לעצמו או לבניו. ושמעתי מהרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, שהתעסקות בשידוכים לאחרים, זהו סגולה לזכות לבנים הגונים, ונראה בביאור העניין, דכיון שהוא מתעסק עבור אחרים לסייע להם לבנות את ביתם בישראל, יזכה אף הוא למידה זו - לבסס את ביתו היטב על אדני התורה והיראה, בבנים טובים והגונים.**

ודע שהשדכן זוכה לקיים מצוות צדקה כפשוטו, שהרי בפרשת ראה נאמר (דברים ט"ו, n-ז) "כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך וגו', העבט תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו", ופירש"י שם, "לו זו אשה", והרי מבואר דהוזהרנו בזה במצוות צדקה לשדך אשה לחבירו. ורבינו החזו"א איש היה מתעסק הרבה בענייני שידוכים אצל בחורי ובנות ישראל, וכפי ששמעתי, בשנה האחרונה לחייו הקים למעלה ממאה [ויש אומרים מאתיים] בתים בישראל!

עובדות והנהגות שראה רבינו שליט"א אצל מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצוק"ל

(נדפס לראשונה ביום ה'יא' צ"ח שבועה הבעל"ט)

א.ה. רבינו שליט"א הכיר את מרן הגאון רבי אהרן זצ"ל מכתמו מקומות. כבר בצעירותו היה יושן עמו בחצר אחד, - בשעה שהגרא"ק זצ"ל התגורר בבית הורי רבינו שליט"א בלונדון לאחר המלחמה, ולאחר מכן שמע ממנו כמה שיעורים בלונדון בישיבת הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל, וכמו כן שמע ממנו שיעורים בירושלים בישיבת עץ חיים, ובהמשך התכתב עם הגרא"ק זצ"ל בשאלות שונות, וכשבא הגרא"ק זצ"ל לירושלים נפגש עמו כמה פעמים, ופעם אחת נפגש עמו בבית הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, אז הציג הגרא"ק זצ"ל את רבינו לפני הגרא"ק זצ"ל ופירט לו היאך הוא קרובו, (שכן משפחתו של ר' אהרן זצ"ל הוא משפחת פינס - ממשפחת הגרש"ז פינס זצ"ל וקנין של רבינו שליט"א). לאחר הסתלקות אבי רבינו בדמי ימיו, כתב הגרא"ק זצ"ל מכתב לאם רבינו, שהיות שהילדים נשארו יתומים בלא אב, טוב הדבר שהיא תשלח את בניה ללמוד אצלו בקלעצק והוא ידאג להם ויגדל אותם אצלו בביתו. (אבל אם רבינו ע"ה לא הסכימה לשלוח את הבנים ולהוציאם מתחת ידה). ולאחר המלחמה שלח הגרא"ק זצ"ל בשנית וביקש שרבינו יבוא ללמוד אצלו בלייקווד, ורבינו השיב לו שבדעתו לנסוע ללמוד בארץ ישראל, והגרא"ק זצ"ל עמד על בקשתו ואמר שלייקווד הוא כעין ארץ ישראל, והביא ראיה לזה מגמ' בכתובות, ואכמ"ל, (אך מ"מ הסכים שלייקווד אינו ממש כארץ ישראל). בהזדמנות התבטא רבינו, שאף שהיה מצוי תדיר בביתם של כל גדולי ישראל מהדור הקודם, אבל התפעלות מיוחדת הייתה לו בהגיעו אל הגרא"ק זצ"ל, שם ראה את גודל התמדתו ולהיותו אחר התורה, ומפליא היה לראותו מנצל כל רגע ללימוד התורה, שאפילו תוך כדי התקשרות בשלפון היה פיו גורס באורייתא, וכן בין גברא לגברא היה תמיד מסתכל בגמרא, וכו'. בדברים דלהלן הבהננו כמה וכמה עובדות שסיפר רבינו בהזדמנויות שונות ממה שראה ושמע אצל מרן הגרא"ק זצ"ל.

א] באת פעם לבקרו כשהיה בביתו של הגרא"ק זצ"ל מלצר זצ"ל, ודיברנו על סוגיא דמפרכסת, ושאלתי אותם שאלה בסוגיא, ור' איסר זלמן מלצר זצ"ל אמר לרבי אהרן להשיב לי, והוא בתשובתו השחיל את כל התורה כולה בחדא מחתא, התחיל מטהרות ודיבר על טריפה ועל אבר מן החי ועוד, ולא פסק והמשיך הלאה לדבר במשך כשעה או שלשת רבעי שעה בכל התורה כולה.

ב] בשעת אסיפת גדולי במאריבאנד בשנת תרצ"ז אודות הקמת המדינה, היו שם כמה וכמה מגדולי הרבנים שהסכימו להקמת המדינה, אך הגאונים ר' אהרן קוטלר זצ"ל ור' אלחנן ווסרמן זצ"ל לחמו נגד הקמת המדינה יחד עם מהרי"צ

דושינסקיא זצ"ל. (ור' חיים עוזר היה אז בסוף ימיו ולא היה יכול להגיע לרוב חולשתו, ור' אהרן הגיע בשם ר' חיים עוזר, ואמר שלא ידבר להדיא בשם ר' חיים עוזר כי לא יקבלו את עדותו, אך דיבר בתוקף שאסור להעמיד מדינה).
ב] זכורני שלאחר המלחמה ביקשו לארגן קבוצת בחורים שילכו לפעול לקירוב רחוקים, ומור"ר זצ"ל התנגד לבחורים לפעול בזה, ואמר שחובת הבחורים להתעסק רק בלימוד התורה, וכאשר בא הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל ללונדון אחרי המלחמה, באו לשאול גם את דעתו בעניין, ואף הוא הסכים כדעת מור"ר זצ"ל שאין לבחור לעסוק בקירוב רחוקים מחוץ לישיבה, וחובת הבחור להשקיע עצמו בעמל התורה והשגת קניינים ביראת ה' בתוך הישיבה, וכדי לזכות לקירוב רחוקים אין צריך דווקא להתעסק עם אנשים חופשיים מתורה ומצוות, אלא גם בתוך הישיבה יכול כל אחד לקרב רחוקים - והיינו על ידי שיקרב את חבריו בישיבה לתורה ויראת ה' טהורה.
ג] כתב הרמב"ם (פ"ג מהלכות ת"ת ה"ג) וז"ל "מי שרצה לזכות בכתר התורה יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפילו אחד מהן בשניה ואכילה ושתייה ושיחה וכיוצא בהן אלא בתלמוד תורה ודברי חכמה", ע"כ, ומבואר בדברי הרמב"ם, שאפילו איבוד לילה אחד מתורה מיק מאד לאדם שלא יזכה בכתר תורה, ושמעתי מהגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל לבאר העניין עפ"י משל לשרשרת, שכשנעשה קרע באמצע השרשרת בטל כל השרשרת כיון שכל קיום השרשרת הוא אך ורק על ידי חיבור חוליה אחת לחברתה, וכמו"כ לימוד התורה כל קיומה אצל האדם הוא אך ורק על ידי רציפות של לימוד התורה יום אחר יום כל החיים, אבל בלא זה מתנתק החיבור ונופל הכל.
ד] כתב הרמב"ם (פ"ג דת"ת ה"ד) וז"ל "היה לפני עשיית מצוה ותלמוד תורה אם אפשר למצוה להעשות על ידי אחרים לא יפסיק תלמודו, ואם לאו יעשה המצוה ויחזור לתלמודו", ושמעתי מהגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל שקדקד מלשון הרמב"ם שהוסיף "ויחזור לתלמודו", דכשבים לבטל ת"ת צריך לקחת בחשבון גם את הביטול תורה שייגרם אחרי עשיית המצוה - וכגון אם עסק המצווה יגרם לו שיהיה טרוד ולא יוכל ללמוד כהרגלו, וזהו מה שכתב "ויחזור לתלמודו", שמותר לבטל תורה רק אם תיכף חוזר לתלמודו.

לרבים השואלים: לאור מכתבו של מרן שליט"א בגודל מעלת תפילין פרודות הנראות לעיניים, הננו הודיע כי ניתן להשיג תפילין אלו בבית התפילין "תפארה" (קרישכסיס' בתים) אשר עשו תפילין אלו למרן רבינו שליט"א. להזמנות ניתן להתקשר למס': 023722755

בשורה טובה לעולם התורה, ובפרט ללומדי הלכות ריבית!

בשעטו"מ הופיע ויצא לאור ספר "קנין דעה" - טעם ריבית, על שו"ע הלכות ריבית, מאת חתנו של מרן שליט"א,

הגאון הגדול רבי יששכר שרייבער שליט"א, (והוא מהדורה חדשה של ספר טעם ריבית, ורובו דברים חדשים, וכולל בתוכו גם מה שנדפס במהדו"ק)

מרן רבינו שליט"א כתב בהסכמתו לספר: "בספרו הרבה חידושים והערות הלכה למעשה וראוי להפיצו לזכות הרבים, ומי כמוני יודע גודל יגיעותו שנים הרבה בהלכות ריבית, ושש אנוכי ושמח שעשכשו מוציאו לרשות הרבים, וכל מעיין בצדק ישפוט ביושר מעלת הספר ותועלתו בענייני ריבית"